

(باسى 3 - بەتتە)

چاڭا جۇڭگو قۇرىلغاننان كەيىن، ۶ماريام تۇردىبەيۋا اسقاق جىگەرەمەن پارتيا باسشىلىغىندا ـ عى خالىق وقۇ – اعارتو ىستەرنە ات سالستى . 1۹50 – جىلى ول ۋاكىل رەتىندە شي – انعا بارىپ، مەملەكەتنىڭ جاستار قۇرۇلتايىنا قاتناستى . جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ورنالِق كومىتە ـ تى باتتىس سولتۇستىك بيۇروسىنىڭ باسشىلارى شىنجياڭنان كەلگەن جاستاردىڭ شي ـ اندا قالىپ قىزمەت ىستەۋىن ۋەمۇت ەتەتىندىگىن ورتاعا قو ـ يادى . مۇنداي وراي الدىندا، ۶ماريام تۇردىبەيۋا نىشتەي ىدەيالىق اربالىسقا تۇسكەننەن كەيىن، شىنجىياڭ تارباغاتايغا قايتۇعا بەيدىى . تارباغا ـ تاي اймаقتىق 2 – ورتا مەكتەپتە قوعامنىڭ ۶ار سالاسنا سانسىز شاكرت تاربيەلەپ، 19۸5 – جىلى زەينەتكە شىققانغا دەيىن سابىق مىنبەس ـ نەن تاپچىلمادى .

2002 – جىلى ۶ماريام تۇردىبەيۋا باستاма كو ـ تەرىپ، تارباغاتاي اймаغىندا “مەيىربان انالار” قوعامەن قۇرىپ، ەڭ زور قۇلىشىنىپەن كەدەي وقۇشىلارغا كومەكتەسەدى . قازىر ”مەيىربان انالار“ قوعامىنىڭ تارباغاتاي اймаغىنداى ەرىكتە ـ لەرىنەن 600 — 700 ادام بار ، ۶ار جىلى ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۇشىلارننان 100دەن استام وقۇشعا قارجلاي كومەكتەسەدى .

” مەن ۋەمىر بويى پارتيانىڭ شۇلەن شۇعە ـ لاسنا بولەندىم، وسى سۇيسەپەنشىلىكتى جالعا ـ تىرىپ، دۇنيە ۶جۇزىن سۇيسەپەنشىلىككە بولەي ـ مىن “، – دەدى ۶ماريام تۇردىبەيۋا .

شىبۇ قالاسى جىۋ جىانلوۋ اۋىلى جانچىا ـ سۇن قىستاعىنداى ەگىنشىلىك مادەنيەت باقشاسى خالىقتىق سالت ـ سانا سارايمنا ۶ىر بەسك قويد ـ ەان . 2020 – جىلى بەسكىنىڭ ۶ۇشىنى رەتكى يەسى، قىستاق تۇرعىنى قايرات تويىەك بەسكىتى خالىقتىق سالت ـ سانا سارايمنا تارتۇ ەتتى .

”بەسكىتى مەنىڭ اتام جاسامان . نەشە ون جىلدان بەرى، بۇل بەسك بۇكىل قىستاقتاىمار ورتاق پايدالاناتىن اسىلعا اينالدى“ . قايرات تويىەك بىلاي دەدى: بۇل بەسككە 30 بەلىگى تۇسىرىلگەن، ۶ىر بەلگى ۶ىر بالاغا ۋاكىلدىك ەتەدى . بۇكىل قىستاقتا جالپى 4 ۇلتان قۇرالغان 30 نارەستە وسى بەسككە جاتتى، ولاردىڭ جاسى ەڭ ۇلكەننىىڭ ۇزى 50دى ەڭسىرىپ قالدى، ەڭ كىشكەنەسى ەندى عانا بالا باقشاعا ۶تۇستى .

حانزۇ ۇلتىنان ساي جۇڭغۇ، ۇيغۇر ۇلتىنان الم، حۇيزۇ ۇلتىنىنان ۋاڭ جىنحاي...شاعىن عانا ۶ىر بەسك جەرگىلىكتى ورىنداى ۶ار ۇلت بۇقارا ـ سىنىڭ جۇرەگىن توعىستىرعان .

2021 – جىلى جۇڭچىۇ مەرەكەسى، بۇرىن وسى بەسككە جاتقان “بالالار” شار تاراپتان جىنالىپ، قايرات تويەكىنىڭ ۇيىندە باس قوستى . ادامدار ۇيكەلە بەرىپ جىلتىراپ كەتكەنمەن، ۶الى دە بەرىك، سىرى وشە قويماغان بەسكىتى ايلالاي سىياپ، سول جىلدلارداى بۇرىنقى ىستەر ـ دى ەسكە لىپ، بۇگىنگى باقتىى كۇندى اقتاربالا اڭگىسەملەپ، تەبىرەنگەندەرىنەن كوزدەرىنە ىستىق جاس الدى .

تاغى ۶ىر جۇڭچىۇ مەرەكەسى .

يىىل 9 – ايدىڭ 29 – كۇنى، يۇيلىۇ كوشە ـ سى . ادامدار دەن قويا جاسامان بالكلۇشە، قۇىر ـ ماشتاردى لىپ، نۇرعىن ما شىنخۇانىڭ ۇيىنە كەلپ مەرەكەنى بىرگە وتكىزدى .

سول كۇنى ما شىنخۇا ۇيىىندە جوق بولاتىن . 2 كۇنىنىڭ الدىندا ول كۇيەۋى ميجىت

چاراسىمدى كورىكتى مەكەن، وتباسى - وتان ۇلى سۇيسەپەنشىلگى

ابدەرەشىتتىسى ەرەتىپ ۇرىمجىگە ەمدەلۇگە كەتكەن . وسىلاي بولا تۇرسا دا، بۇكىل كوشەدەگى 9 ۇلتىسان قۇرالغان 32 نۇرعىن ما شىنخۇانىڭ وتباسىنداىلارغا تۇس – تۇستان امانداسا كەلدى .

ما شىنخۇانىڭ ۇيىىندە 4 ۇلتىان قۇرالغان 10 ادامنىڭ وتباسىلىق سۇرەتى اسۇلى تۇر . ما شىنخۇا حۇيزۇ، كۇيەۋى ۇيغۇر، سۇرەتتە ما شىنخۇانىڭ ۇلىنىڭ وتباسىنداى ۇش جان بار، ونان سىرت، تاغى ما شىنخۇا پائنا بولىپ وتىرعان، ەشقانداي قانداستىق قاتىناسى جوق 5 جان اشىرقانى بار: بىرەۋى جەتىم – جەسىر قارت، حانزۇ “اكەسى“ ياڭ جىچۇن، ەندى بىرەۋى ما شىنخۇا وتباسىنىڭ كومەگىىدە ەسەيىپ – ەرجەتكەن قازاق جىگىت ورازبەك مادەت، تاغى ونىڭ ۇيىىندە 12 جىل تەگىن تۇرعان ەرمۇرات قىزىرقان وتباسىنداى 3 جان بار . وتباسىلىق سۇرەتتە ۶ىىر ۇيىلى جاننىڭ جۇزىنەن كۇلكى ەسىپ، شاتتىققا شويمان .

ماحابباتتا شەكارا جوق. ما شىنخۇانىىڭ نىزگى ىستەرىن يۇيلىۇ كوشەسىنىدەگى ادامداردىڭ بارلىعى بىلەدى، ۶بارى ونى قۇرمەتەيدىى . تىلەك ايتۇ، توست كوتەرۇ، بەينە كەسكىنىن جالعاۋ ... قول تەلەفوننىڭ انسا باسنىداى ما شىنخۇانىڭ جانارى جاسقا تولدى . ول: ”۶بىز ۶ىر ۇيلى جاندارمىز، مەن كوپشىلىكتىڭ نىتا – ىقلاسىن ماڭگى ەسىمدە ساقتايمىن“، – دەدى . ”قايرىمدى جان جۇرتقا مەيىربان“، ”وز قارتىن قادىرلەۇ، وزگەنىڭ قارتىن دا ار ـ داقتاۇ، ۇوز ۇرپاعىن قادىرلەۇ، وزگەنىڭ ۇرپا ـ عىن دا اپالاۋ“، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ مىنە وسىنداى ۶داسىتۇرلى تاماشا ۶ورالى ورتا جازىقتان تىم شالعايداعى تارباغاتايدىىڭ بايتاق دالاسنا دەـ قاشان ۶سىڭىپ كەتكەن .

وتباسى - وتان ۶ىر تۇلعا: ۇلتتار نىتىماعىنىڭ العى شارتى جانە نەگىزى — وتانىشلىدىق

تارباغاتاي شەكارا ۇغىرگە ورنالاسقان، بۇل — تارباغاتايدى تۇسنىۋدە ەلەۋسىز قاراۋعا بولمايتىن ۶تۇيىن .

لىن ماۋكۇي بىلاي دەدى: تارباغاتايدا ۶ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ نىتىماقتاسا العا باسۋى جونىد ـ دەگى اڭگىسەلەردى ماڭگى اينىپ تاۋىسا مايدا ـ مىز، مۇنداى باستى ۶ىر سەبەپ تارباغاتاي حال ـ قىنىڭ وتباسىن ۶سۇيۋى مەن وتاندى ۶سۇيۋى بىتە قايناسقان، “ۇلتتار نىتىماعىنىڭ العى شارتى جانە نەگىزى — وتانىشلىدىق“ .

تارباغاتايلىقتاردىڭ نىتىماقتى، ۇزارا قارايد ـ لاسىمدى بولۇنىىڭ ۶ىر ۇلكەن سەبەبى بۇل ارا ـ نىڭ كەزىىدە ”پانالايىن جەر بولغاندىندا“ — بۇل ارانىڭ جەرى كەڭ، ادامى سىرەك، بايلىعى مول، كەزىىدە گۇناەيدەگى اشارشلىققا ۇشىراعان خالىق وسى ارادا قايتا ەڭسە كوتەرىگەن، كەزىىدە بوسقىندىق كورىگەن ۇلتتار وسىندا قونىستانعان . ەندەشە، ادامدار بۇل ارانى نەگە قاستەرىلەمسەك؟ ونان دا ماڭزدىسى، بۇل ارا شەكارا ۇغىر ـ دەگى ماڭزدى جەر . چىڭ داۋىرىنەن بەرى، موڭغۇلدىڭ تورعاۋىت تايپاسى شىعسىققا ورنالىپ، ۶ىر ۶بولىمى تارباغاتاي اймаغىنا ورنالاسقان؛

دىخۇاداعى (قازىرگى ۇرۇمچى) حانزۇ ۇلتىنىڭ جاسىل جالاولى جاساقتارى مەن داعۇر ۇلتىنىڭ (ەۋەنكى ۇلتىن، حىجى ۇلتىن قامىتىدى) سولاڭ قوسىنى باتسىقا قونىس اۋدارىپ، تارباغاتايدا تىڭ يگەردى؛ سىبە ۇلتىنىڭ شىنەان قوسىنىداى 1000نان استام قولباسى مەن اسكەرى شىڭجىڭنان (قازىرگى شىنىاڭ) تارباغاتايغا “وتباسىنداىلارىن ەرتە كەلىپ، قورعانىستىق اۋىسۇ جاسادى“ ... وتاندى ۶سۇيۇ، شەكارانى قورعاۋ وسى اراداعى ۶ار ۇلت بۇقارا ـ سىنىڭ قانىنا سىڭگەن داسىتۇرگە اينالدى .

چىڭ ۶داۋىرىنىىڭ سوغىى كەزىىدە، تەرىرىتورىيا ۶بولىپ بەرىلگەنمەن، كوپتەگەن قازاق مالشىلارى شار پاتشانىڭ قۇلى بولعىسى كەلمەي، ىلە، تارباغاتاي سىياقتى جەرلەرگە ىركەس ـ تىركەس قايتا ورنالىپ، شەكارادا شاپ ـ قىنىشلىققا قارسى تۇرۇدىڭ ماڭزدى كۇشەنە اينـ . لىپ، وتان تۇتاستىعىن قورعاۋدا سانسىزداعان جىر ەتەرىلكىتەي حىكايالاردى جارىققا شىعاردى . تارباغاتايلىقتاردىڭ گەنىىدە وتباسى ـ وتان ۶ىر تۇناس تۇلعا، وتاندى قورعاۋ وتباسىن قور ـ عاندىىق دەيتىنە ەستەمە ساقتالعان .

1855 – جىلى تارباغاتاي اймаغىندا جۇڭگو تايباۋ زامان تارىخىنداى اىگىلى “ساۋدا شەڭبە ـ رىن ورتەۋ“ وقىعاسى تۇىلدى . سول جىلى 2 – ايدا شار روسسىا ساۋداگەرلىرى تارباغاتاي ايما ـ عىنداى التىندى مولىنان وندىرەتىن يارعاقتو التىن كەىىن يەلەپ ۇلعاۋا ۇرىىندا دا، شار روسسىيا بىيلەۋشىلەرىمەن استاسىپ، اتتى اسكەرلەردى جە ـ بەرىپ، جۇڭقولق 6 كەن جۇمىشسىىن ولتىرە ـ دى، سونداى ـ اق جۇڭقولق كەن جۇمىششىلا ـ رىنىڭ التىن كەنىگە كىرۋىنە تىيىم سالۇعا ۇرىىندى . سول جىلى كوكتەم، جاز مەزگىلدەرىنىدە شاپقىند ـ شىلار جاعىنان قورشاۋعا نىىىپ، كەن ۇڭگىرىىدە اشتان ولگەن، بايالانىپ ـ ماتالىپ ۇرىپ ولتىرىل ـ گەن، وزەنگە تاستالىپ تۇنىشىعپ ولگەن كەن جۇمىششىلارنىىڭ سانى 200دەن استام ادامعا جە ـ تەدى . كەن جۇمىششىلارنىىڭ شىدامى تاۋىسلا ـ دى، شۇي تىيانباۋ، ان يۇيشيان قاتارلى 9 كەن جۇمىششىسىنىڭ باسشىلىغىندا، ولار شار روسسىيا زاڭسىز ساۋداگەرلەرىنىڭ تارباغاتايغا ورنالاستىر ـ عان ساۋدا شەڭبەرىن ورتىەپ جىبەرەدى، شار روسسىيانىڭ ۶ىر توپ زاڭسىز ساۋداگەرلەرىنىىڭ ۇرەيى ۇشىپ، تۇىدەلەتە قاشىپ كەتەدى .

”بۇل ۇقايعا تارباغاتاي خالىقنىڭ مەملەكەتد ـ تىىڭ يەلىىك ۇقىعىن قورعاعان، باتىلدىقپەن كۇرەس جاساعان ەرجۇرەك رۇحىن اىگىلەدى“ . لىن ماۋكۇي بىلاي دەدى: ”چىڭ ۶داۋىرىنىىڭ سوغىى مەزگىلىىدە مەملەكەتنىڭ قۋانى السىرەپ، قىرۋار جەر ۶بولىىىپ بەرىلدى . كۇشىى وتباسى ـ وتان سۇيسەپەنشىلىگىىنە يە تارباغاتايلىقتار اتا مە ـ كەندەرى مەن مەملەكەتتى قورعاۋعا وزدىكتەرد ـ مەن جابال ات سالستى“ .

شىنحاي توڭگەرىسى تۇىلغاننان كەيىن، تارباغاتاي شىنجياڭنىىڭ وزەكتى تۇيىىىنە اينالدى . 1912 – جىلى شىنجياڭ ىلە توڭگەرىستىك ارىماسى ۇاقىشتا ۇكىسەتى جانە دىخۇا كونه اكىمپاتى سوعىستى توقتاتىپ، بىتىمگە كەلۇدى ۇبىعاردى . بىتىمگە كەلۇ ورنىن تاڭداغاندا، ەكى جاق تا قوعامدىق بەت – بەينەسى ۶بىرشاما وزىق، قوعا ـ مى بەرەكەلى، سالت – ساناسى قاراپايم تارباغاتايدى قولدانىلماي نەگىزدىك زەرتتەۋ، تەحنىكا زەرتتەۋ، سىناق ەتۇ، ۇلگى كورىسەتۇ جانە گەڭبەيتۇ، جالپ ـ لاسىتىرۇ قىزمەتىن ورسىتەتىپ، كورىنەكتى ونىمىد ـ لىككە جەتكىزدى .

تاكالاماكان ۶شولىنىڭ وڭتۇستىك جىبەگىىدەگى ەكولوگىيالىق ورتا ماسەلەسىنە مەڭزەسى، شەرىيا قۇمدى ۶شول زەرتتەۋ پۇىىكتى قۇاڭ وڭىردەگى كوشپىلى قۇمدى تىزگىىدەۋ ۇلگىسىن جانە كەشەد ـ دى قورعانىس جۇيەسىن ورناتىپ، كوشپىلى قۇمنىڭ الدىڭعى جىبەگىن ارتقا قاراي 6 – 8

تاڭدادى . كەڭەس ۶ساتتى بولىپ، وتانىمىزدىڭ شىنجياڭىىندا 10 نەشە جىلدىان استام ۇاقىىتقا جالعاىقان بەيىىت، ورنىىقتى مەزگىل ورنادى .

جاپون شاپقىنىشىلارىنا قارسى سوعىس مەز ـ گىلىىدە، جۇڭگونىڭ باتىس سولتۇستىك جىبەگىىنە ورنالاسقان تارباغاتاي اймаغىندا جاپون شاپقىنىش ـ لارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۇدان قۇتد ـ قارۇدىڭ جوعارى ورلەۋى كوتەرىلدى . جول سالىپ، سوۋەت وداعىنىڭ جۇڭگوغا كومەككە بەرگەن زاتتىق ماتەرىيالدارىن وتكەرمەلەپ ناسۇ ۇلكەن ارناسى اشىلدى، جاپون شاپقىنىشىلارىنا قارسى تۇرۇعا اقشا اتادى، جىلۇعا قىستىق كىم جىيدى، ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۇشىلارى ال ـ دىڭعى شەپتەگى قولباسىلار مەن جاۋىىنگەرلەرگە حال سۇراۋ حاتىن جازدى، اياق كىيىم جانە بايىاق تىكتى ... جاپون شاپقىنىشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۇدان قۇتقارۇ قىمىلدارى بۇكىل تارباغاتاي خالىقىنىڭ جاپپاي قولداۋىنا يە بولدى . 1۹38 – جىلى تارباغاتاي خالىقنىىڭ شىعسى سول ـ تۇستىكتەگى جاپون شاپقىنىشىلارىنا قارسى ەرىكتى ارىمانىڭ بۇرىىىى سوۋەت وداعىنان اينالىپ ۶وتىپ، ەلگە قايتقان قولباسىلارى مەن جاۋىىنگەر ـ لەرىن قولىىداى بارىن ارىاي وتىرىپ قارسى اۋى ۶ىر تارىخى يگى سىكە اينالدى . 1۹43 – جىلى تاربا ـ عاتاي اймаى ”۶ىر اۋدان ۶ىر ۇشاق ارەكتىن“ ورسىتەتتى، ۶ار ۇلت بۇقاراسى بەلسەنە اقىشالاي كومەك اتاپ، 8 سوعىس ۇشاعىن ساتىپ الاتىن اقىشا جىيىپ، الدىڭعى شەپكە جەتكىزدى .

امەرىكا جىپھانىگەرلەرىنە قارسى تۇرىپ، چاۋشيانعا كومەك بەرۇ سوعىسى باستالغاندا، تارباغاتاي خالىقى جەدەل ارەكتەككە كەلىپ، مالدىان 36 مىڭ 467 باس (تۇباىق)، ۶ىر مىللىون 722 مىڭ 775 يۋان ناق اقشا، سونداى ـ اق قىرۋار استىق، كەزدەمە، قوي ۶جۇنى سىياقتى زاتتىق ماتەرىيالدى جىلۇعا اتادى . اۋقىمىدى ابدەن اڭعارعان تارباغا ـ تايلىق باردام مال يەسى باشباي بەلسەنە زايوم ساتىپ الدى، سونداى ـ اق ۶ىر ۇشاق تارتۇ ەتتى . شىنجياڭ اسكەرى رايونىنىڭ سىلپىڭيۋانى ۋاڭ جىن مۇنان خابىردار بولعاننان كەيىن، تارباغاتايدا باشبايەن ىقلاسىپەن قۇشاق ايقاستى .

تارىخقا ۇڭملە زەر سالغاندا عانا، بۇگىنگى كۇندى تۇسىتۇگە بولادى . مەملەكەت دەگەن وتد ـ باسى، مەملەكەت قۇدىرەتتىىنگەندە عانا، وتباسىد ـ دا تىنىشىق ورنايىدى . تارباغاتاي اймаغىنداى ۶ار ۇلت خالىقنىڭ وتانىشلىدىق تۇيىن يىىك ۇستاعان تارىيىىن تۇسىىنگەندە عانا، ”بەيىىەت پەن زەينەتد ـ تى بىرگە وتكەرەتىن، داڭقى پەن نامىستا بىرگە بولاتىن، اششى – تۇشىىنى بىرگە تاناتىن، تاء ـ دىرلاس بولاتىن“ ورتاق تۇلعا ۇستانىمىنىڭ تار ـ باعاتايدا جۇرت جۇرەگىىنە قالايشا تەرەڭ ۇيالا ـ عانىن ۇعىنۇعا بولادى .

”سۇن لۇڭجىن قۇربان، تەرەكتى شاپقاسىد ـ دا قايتىسى بولعان قۇرباندار، تاغى اق تەرەك قاراۋىلحاناسى سىياقتىلار چاڭا جۇڭگو قۇرىلغاند ـ نان كەيىنگى تارباغاتايداعى ارىمپا مەن خالىقتىڭ وتانىنىڭ يەلىك ۇقىعىن قورعاۋىنىڭ سىمۋولى“، – دەدى دۇڭ دىچۇان . چاڭا داۋىرىگە اياق باسقاند ـ دا، تارباغاتاي اймаغىندا شەكارا كۇزەتشىسى ۇي دىيوۋ، ۶وز اۋلاسىىندا مەملەكەت تۇيىن شىعارۇعا تاباندى بولىپ، مەملەكەت تۇيىن

جانىىنداى كورىگەن سالىقچان يىمىن سىياقتى ۶بىر توپ پارتىيانى سۇيەتىن، وتاندى سۇيە ـ تىن، سوتسىيالىزمىدى سۇيەتىن ونەگەلى جانىدار جارىققا شىقتى .

”قاراۋىلحانا جانىىندا ۶بىر ۶تۇپ اق تەرەك تۇر مزىعماي...“ اىگىلى اسكەرى ۶ان «كىشكەند ـ تاي اق تەرەكنىڭ» اسەرىىدە السى ـ جاقىىنعا اتى جايىلغان اق تەرەك قاراۋىلحاناسى تارباغاتاي اймаغىنىڭ شىاعانتووعاي اۋدانىىنداى جۇڭگو – قازاقىستان شەكاراسىنا ورنالاسقان بولىپ، بارلىق تاۋىنىڭ باۋرايىىنداى بۇرعان وزەنى الابىىىنداى اتسىز ۇستىرتتە قاسقايىپ تۇر . بىرىنەشە ۇرپاق شەكارا كۇزەتۇشى قولباسىلار مەن جاۋىىنگەرلەر دەن قويا ۶وسىرىپ جەتىلدىرگەن اق تەرەك بۇ ـ گىنگى تاڭدا قاۋلاپ ۶وسىپ، جاپىرماى جايقالىپ، كۇن نۇرىىندا جاقۇتتاي جارقىراۋدا . اق تەرەك جايقالا ۶وستى، سونداى ـ اق تارباغاتاي اймаغ ـ نىڭ بارعان سايىن جاقسارغاندىىنعا كۇا بولدى .

2020 – جىل تارباغاتاي اймаىى ۶بىر كەلەلى ۶ستى باىستان كەشىردى .

سول جىلى 12 – ايدىڭ 7 – كۇنى مەملەكەتد ـ تىك كەڭەس شىنجياڭ تارباغاتاي ۶تۇيىىدى ور ـ كەندەتۇ – ەسىك اشۇ سىناق رايونىن (تومەندە قىسقارتىلىپ ”تارباغاتاي سىناق رايونى“ دەلىىنە ـ دى) قۇرۇدى بەكىتتى . سونىمەن تارباغاتاي سىناق رايونى بۇكىل ەلدەگى شەكارا بويىىىداى 9 ۶تۇيىىىدى وركەندەتۇ – ەسىك اشۇ سىناق رايوندارىنىڭ بىرىنە اينالدى .

سىناق رايونىنا ەنگىزىلۇ تارباغاتايدىڭ انا ـ عۇرلىم پارمەىدى سىرتقا ەسىك اشۇ سىياساتتىق قولداۋىنا يە بولىپ، ەكونومىكالىقى، قوعامدىق داهۇ ۶ورسىنىڭ اناعۇرلىم كەڭ بولاتىىدىىن اڭعارتادى .

وتباسى مەن وتان بارلىعى بىرگە العا باىستى . يۇيلىۇ كوشەسىنىدە تۇراتىن كۇمىستاي ۇلاسىەك يىىل 75 جاستا . ول قازاق ۇلتىنىىڭ قولمەن توقۇ ونەرىن جالعاستىرۇشى، ونىڭ جا ـ ساعان ۶مۇرلى توقىما بۇيىمدارىىن ۶دورىبىلىجىن اۋدانىنىڭ تۇرعىندارى جانە سىپاخاتشىلار قاتتى ۇناتادى . ونىڭ ۶ۇيىنىڭ الدىىنداى جول بۇرىىىدا ـ رى تويىراق جول بولاتىن، اۋا رايى اشىق كۇند ـ دەرى شامى اسپانعا كوتەرىلسە، جاۋىىىدى كۇند ـ دەرى لاي ـ باتپاق بولپ جاتانتىن، وسى بىرىنە ـ شە جىلدا، لياۋنىڭنىڭ شىنجياڭعا كومەكتەسۇ قار ـ جىسىنىڭ قولداۋىىىندا، كەڭ دە تەگىس اسفالت جول سالىىدى . كۇمىستاي ۇلاسىەك اۋلىىىىندا تۇىلعان وزگەرىستەردى تىلگە تيەك ەتكەندە، باس بارماعىن شىعاردى:

”شى جىنپىڭ جاقسى!“

بۇگىنگى تاڭداى تارباغاتايدا جان ەلىستەر ـ لىك كورىىىسى، تىنىش ورتا بار، ادامداردىڭ تۇر ـ مىسى باقتىى دا شادىمىان . بەينە شىنجياڭ سىياقتى، بۇل تىنىشىقتى پەن باقت ۇزاق جىلدار بويى ۶ار ۇلت وتانىشىل ارداگەر ازاماتلاردىڭ زورلىق – زوھىبلىقتان جاسقانىباي، ادىلەت جولىد ـ دا باىسىن ۶باي تىگۇنىنىڭ ارقاسىىندا كەلگەن، ۶ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ نىستىق قان مەىن ماڭداي تەرىىن توككەندىگىنىڭ ارقاسىىندا ورناعان . ۶ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ۶بىر نيەتپەن نىتىماقتاسىپ، اتا مەكەندى، وتاندى قورعاپ، الدىڭعىلارى جىعىلسا، سوغىىلارى ۶ىزىن باساتىن وتباسى – وتان سۇيسەپەنشىلىگى تارباتاي اймаغىنىڭ ەڭ ايقىن، ەڭ تەرەڭ وركەنىيەت ەرەكشەلىگى بولىپ تابىلادى .

زىپ، جاڭادان تىڭايىتىلغان قۇمايتانغان جەردە ماقتا ەڭگە تەحنىكاسىنان كەلەلى تابىستارعا قول جەتكىزۇدى جۇزەگە اسىردى . سونىمەن بىرگە تارىم ويپاتىنىڭ شىعسى وڭتۇستىك جاق ەكولوگىياسىن كەشەىىدى رەتتەۋ – وڭاۋ تەحنىكا جۇيەسىن جانە باسقارۇ ۇلگە ـ سىن ورناتىپ، تاۋلى ۇڭىر — سۇارمالى ۇڭىر — قۇمدى ۇڭىر ەكولوگىيالىق ورتاسىن كەشەىىدى رەتتەۋ – وڭاۋ جۇيەسىن جانە تەحنىكا ۇلگىسىن قا ـ لىپتاستىردى، ۇلگى كورىسەتۇ، جالپىلاستىرۇ اۋماعى جالپى 14 مىڭ 715 مۇ بولدى .

^[1] مەكەن - جايىمىز: ۶ۇرىمجى قالاسى خۇيچۇان سولنۇستىك جولى 500 - ئۆمىىر، تاراتۇ ورتالىعى: 5593062، جاراناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ئومىرى: 830028، اىلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان